

redékes, következőképpen misztifikált képünket, -másképp pedig kitűtően érzékelteti, hogy mi lesz a sorsa annak a művészetnek, melyet egy naiv utópia szolgálatába próbálnak állítani.

SEBŐK Zoltán

MÓDOSULÓ VILÁG

A zágrábi aprókerámia világtriennále díjazott alkotásai. Művészeti Gyűjtemény, Újvidék

Impozáns kiállítási anyagot, a tavaly Zágrábban megrendezett II. aprókerámia világtriennále díjnyerteseinek alkotásait mutatta be az újvidéki Művészeti Gyűjtemény Galériája. Átfogó, a világ kerámiaművészetének legfontosabb tendenciáit bemutató volt ez a triennále, hiszen 43 ország több mint 400 keramikusa vett részt rajta, de az itt látható kis híján 100 alkotásból álló vándorkiállítás is tükrözi nagyjából a műfajon belüli főbb irányokat.

A kortárs kerámiaművészet 50-es végén kezdődő forradalma, az ezt követő viharos váltások eredményei mára tanulságokká értek. A művészeti ág alkotóinak élcapata a díszítő funkció, s az ezzel párhuzamosan létező funkcionális szolgálat rabságából kilépett, és miközben egyre tágította az anyagalapítás lehetőségeinek, módozatainak határát, a kompozíciókat szinte észrevétlenül szobrászi igénnyel megformált kifejezéssé alakította.

A zágrábi triennále anyaga nemcsak „a művészeti ágaknak, műfajoknak és technikáknak a korunkban ugyancsak általánossá vált egybemosódását mutatja” (Németh Lajos), hanem ugyanakkor rávilágít a képzőművészeti alakítás, megformálás egyik alapproblémájára is, nevezetesen magának a plasztikának a létezési módjára, kifejezési lehetőségeire, esetenként határaitra is. Úgy tűnik, a bizonytalan bizonyosság vagy éppenséggel a bizonyos bizonytalanság a kortárs kerámiaművészet alapérzése (is). A történéseket, kapcsolatokat, konfliktusokat, viszonyokat, jelenségeket és állapotokat a keramikusok legnagyobb hányada az időszerű irányzatokkal összhangban, szabad művészi futamokban rögzítve, a konkrétól elvonatkoztatva közli. Tulajdonképpen soha nem adnak pontos útbaigazítást a hovatarozásról: az intellektus és az emóció egyaránt feldolgozhatja a motívumokat. A triennále nagydíjas alkotása, a belga Jean-Claude Legrand Szembehelyezkedés című keramoplasztikája ennek eklatáns példája. Avatott kézzel, fölényes szakmai tudással megformált darabja az egyik lehetséges, természetesen szubjektív értelmezés szerint éppen a fentebb említett „bizonytalan bizonyosság” megtestesítője, e bizonytalanságon túl pedig a sejtelmesség a töredezettség, a látszólagosság fogalmazódik meg benne. A Legrandhoz hasonló, a hagyományos plasztikai eljárásokhoz közelítő keramikusok

egész sora jelentkezett ezen a kiállításon, akik azt tűzték ki célul, hogy a keramoplasztika körülményei között váltsák ki a fenségesség érzetét: Brian Ring, Annette Merckenthaler, Gerhard Lutz, Mary White (NSZK), Christiane Paquin, Giuseppe Dolaroli (Olaszország), Maro Kerassoti-Exonomides (Görögország), Rico Azorin, Lluís Castaldo (Spanyolország), José Nuyens Van den Ven (Hollandia), Annie Lambert (Belgium), Maxime Darnaud (Franciaország), Francoise Froesch, Edmund Deinbock (Svájc), Szekeres Károly (Magyarország), Rita Daini (Venezuela) Amelia Carballo Moreno (Argentína), Yoshimichi Kitsuki, Sueharu Fukamu (Japán) és a legkiválóbb hazai keramikusok egy csoportja: Hanibal Salvaro, Ljerka Njerš, Zorka Vlahović, Ivan Švertašek és Berki Mihályfi Marika. Érdekesmód, e vonulat képviselőinek legtöbbször jelentős szerep jut a taktilitásnak, e munkák kézbe vehetők, forgathatók, tapinthatók, simíthatók, s alighanem ezen a ponton kötődnek leginkább a kerámia ősi hagyományaihoz, harmóniát teremtve az „első” és a „második” természet, az évezredek kultúra és a ma technikai civilizációja, az ember és világa között.

A másik vonulatot azok a keramikusművészek képviselik, akik közelebb állnak a hagyományos, ezáltal populárisabb kerámiához. Természetesen itt is gyökeres változások tanúi lehetünk, ennek az irányzatnak a képviselői között is akad szép számmal az anyaghatárokat és lehetőségeket tehetségesen és sokat ígérően feszegető keramikus, például az angol Sasha Wardel, akinek Keresztészáva című alkotása a fakó-sárgák, halványkékek, világoslilák, a porosszürke, és a fehér decens harmóniájával a triennále egyik emlékezetes darabja, akárcsak az izraeli Talia Tokatly csodálatosan finom vonalú, mértékletes, de rendkívül kifejező színhasználattal élő vázája, vagy az NSZK-beli Horst Göbbels, Karl Scheid, a francia Jean-Gilles Vivier, az argentin Judith Di Falco, az ausztrál Greg Daly és Malcolm Cooke alkotásai.

Ha ezeket a világ minden tájáról ideseregülő alkotásokat kizárólag csak mint a kerámiatörténet legújabb fejleményeit tekintenénk, a lehető legnagyobb hibát követnénk el. Annyi azonban bizonyos, hogy a jelen kiállítás tükrözi azt a harcot, amelynek tanúi lehetünk a kerámiaművészetben. A szobor évezredek méltósága áll szorítóba a kerámia újulási törekvéseivel. Mindezt pedig nem kevés játékosággal teszi. A játék viszont, a keramikusok számára is a világ elsajátításának jó eszköze. Élni kell vele.

P. NÁRAY Éva